

“หลงโลกหลงสมมติ”

เทศน์ที่ สถานปฏิบัติธรรมป่าวิเวกสิกขาราม อ.พล จ.ขอนแก่น

พระอาจารย์วัชชัย กัมมสุทโธ ๒ มีนาคม ๒๕๕๔

วันนี้วันที่ ๒ มีนาคม การที่เรามาปฏิบัติธรรมนะ มาบวชก็เพื่ออะไร ก็เพื่อหาทางพ้นจากกองทุกข์ทั้งปวง พระพุทธเจ้าตรัสไว้อยู่แล้ว ชั้น ๕ อุปาทานในชั้น ๕ เป็นตัวทุกข์ หลงในชั้น ๕ นั่นเอง หลงในชั้น ๕ ทีนี้มันไม่พอ ในชั้น ๕ นั้นอีกมันจะเอาเรื่องราวคือตัวสัญญาสังขารนั้น มันจะเอาเรื่องราวในสมมติโลกทั้งหมดขึ้นมาหลอก ขึ้นมาบังเอ้าของให้หลงมันเอง เอาสมมติเรื่องราวขึ้นมาบังให้หลง ถ้าเราคิดง่ายๆพิจารณาง่ายๆ โลกที่เราเกิดมานี้มันเป็นโลกแห่งสมมติ เขาเรียกสังขตธรรม ธรรมที่มีปัจจัยปรุงแต่ง ตั้งแต่แรกขึ้นไปจนถึงพรหมโลก การไปเกิดไปอยู่ในภพภูมิใดก็เพราะกรรมนั่นเองเป็นตัวแต่งขึ้น กรรมนั้นก็มาจากความรู้ความเห็นที่ถูกหรือที่ผิด ถ้าผิดก็ไปลงข้างล่างเรียกว่าทุกข์ ถ้าถูกก็ขึ้นข้างบนเรียกว่าสุข ถ้าสติปัญญาไม่หลงโลกไม่หลงสมมติก็ไม่ต้องมาเกิด เพราะฉะนั้นแค่นี้ พิจารณาแค่นี้ก็เป็นเครื่องเตือนสติเตือนปัญญา ที่เรามาเกิดที่เห็นทั้งหมด ไม่ว่าจะรู้ทางตาหูจมูกลิ้นกายใจเรา มันก็รู้เรื่องสมมติหมดนะ เมื่อมันรู้เรื่องสมมติหมด สมมติเป็นเรื่องในโลก ถ้าเราจะไม่หลงโลกก็ไม่หลงสมมตินั่นเอง แค่นี้ละเตือนสติตัวเองแค่นี้ ทีนี้ก็จะรู้ได้อย่างไรว่ามันหลง ๑. มันจะออกในการยินดีกับยินร้าย พอใจไม่พอใจ ขัดเคืองนั่นเอง พอยินดีแล้วก็ยินร้าย เป็นโลกะโทษะมันจะออกมา มันไม่ใช่ตัวฉันทีละนะ พอใจ มันไม่ใช่ มันเป็นตัวยินดีกับยินร้าย มันจะออกทางยินดีกับยินร้าย เป็นโลกะโทษะ ก็แสดงว่ามันหลงแล้วนี่ มันมีโมหะแล้วนี่ทั้งหมดเลย ไม่ว่าจะคำพูด พูดดังพูดค่อยพูดอะไร อยากให้เป็นอย่างนั้นไม่อยากจะเป็นอย่างนี้ นั่นละหลงสมมติ หลงเสียงนั่นละ หลงการปรุงแต่งของจิตตนเองนะ ว่าอันนี้เป็นอย่างนั้นอันนั้นเป็นอย่างนี้ หลงความรู้ความเห็นนั่นเอง แค่นี้ ถ้าคนมีสติมันจะรู้เลย เหมือนสิริ่งพูดให้ฟัง พูดดังไปนะ อันนี้พูดแบบตรงไปตรงมาเสียงดัง อย่างชินอดนี่มันบอกว่าอาจารย์ดู นี่มันเป็นตัวตนตลอด แค่คำพูด ๒ คำนี้มันต่างกันแล้วนะ ถ้าเสียงดังแล้วไปหลงลักษณะเสียง ก็คือหลงสมมตินั่นเอง คนมีปัญหาเขาไม่หลงลักษณะของเสียง เสียงดังเสียงค่อยเสียงจะอย่างไรก็ตาม เขาฟังเอาเหตุเอาผลนะ การฟังเอาเหตุเอาผลนั่นละ แสดงให้เห็นว่าผู้นั้นมีปัญหา การฟังด้วยยินดียินร้าย แสดงผู้นั้นนี่คือ

ปัญญา มันบอกในตัวของมันไม่มีใครบอกหรือกนะ เพราะฉะนั้นบอกว่าอาจารย์คุณ อันนี้ก็เป็นความเห็นเป็นทฤษฎีนะ ไม่เอาเหตุเอาผลนะ ว่าท่านพูดเรื่องอะไรเหตุผลอยู่ตรงไหน เรามาทำอยู่มันถูกต้องไหม ผิดพลาดไหม ถ้ามันผิดพลาดเราก็ต้องแก้ไข นี่ล่ะคือเหตุปัจจัยอะไร มีเหตุปัจจัย ธรรมเหล่าใดเกิดแต่เหตุ เมื่อเหตุดับผลก็ดับนั่นเอง พระพุทธเจ้าตรัสธรรมนั้นและเหตุแห่งธรรมนั้น นั่นนะท่านพูดถึงเหตุพูดถึงผล อะไรเป็นเหตุต้องพิจารณา มันถูกมันผิด ถ้ามันผิดเราก็แก้ไขสิ แล้วเราต้องเตือนสติตัวเองด้วยว่าเราค้อยนะ คำว่าค้อยนี้ต้องพัฒนานะ ที่นี้คนค้อยปัญญานะมันค้อยการพัฒนาแล้วมันก็จะพยายามที่จะรักษาความค้อยพัฒนาเอาไว้ มันสงวนความโง่เขลาเบาปัญญาเอาไว้ มันไม่ยอมจะพัฒนา เพราะอะไร เพราะแทนที่จะพิจารณาเหตุผล ท่านพูดถูกพูดผิดนะ เจตนาที่ท่านพูดคืออะไร อันนี้บอกว่าเราดู ไม่ได้ไม่พอใจ อย่างนั้นพ่อแม่ติลูกสอนลูกนี่ก็ผิดไม่ดี พ่อแม่ก็เป็นคนเลวนะสิ ลูกเป็นคนดีใช่ไหม นี่ล่ะแค่นี้ล่ะ แสดงถึงอะไร ความเป็นตัวตนมาก มันสอบในอารมณ์ของมัน ไม่ต้องไปนั่งสอบอารมณ์หรือกไม่ต้องให้คนอื่นมาบอก จิตหนูเป็นอย่างไระอะอาจารย์ หนูเป็นอย่างไระ อันนั้นคนโง่เขลา คนฉลาดแล้วนี่มันสอบในตัวมัน มันความโง่เขลามันก็บอกในตัวมัน ความฉลาดมันก็บอกในตัวมัน ความค้อยพัฒนามันก็บอกในตัวมัน ความพัฒนามันก็บอกในตัวมัน ความมีเจตนาที่จะรักษาความค้อยพัฒนามันก็บอกในตัวมัน ความมีเจตนาจะพัฒนาตนเองมันก็บอกในตัวมัน นี่ล่ะคือการทำความรู้สีกตัวทั่วพร้อม มีสติมีสัมปชัญญะ รู้สีกตัวทั่วพร้อมอยู่ จะรู้ในตัวของมันทั้งหมด เมื่อรู้แล้วเห็นแล้วจะปฏิบัติอย่างไร เมื่อรู้แล้วเห็นแล้วจะปฏิบัติอย่างไร แค่นี้คนนั้นก็มีความเดินแล้วนะ เหตุนี้สติสัมปชัญญะเป็นธรรมที่มีอุปการะมากท่านกล่าวเอาไว้ เมื่อมีสติระลึกมีสัมปชัญญะรู้ตัวตรงนี้ขึ้นมา มันจะรู้เลยว่าเราจะเดินทางไหน เราจะปฏิบัติอย่างไร แล้วมันไม่มีเสียงหรือกนะอาจารย์คุณในตรงนั้นไม่มีเลย เพราะมันคิดผิด คำว่าค้อยนี้มันเหมือนหาเรื่องหาราว อันนี้คิดผิด ภาษานี้ผิดหมด เหมือนหมาดู ไปกัดคนนั้นคนนี่ไม่มีเหตุไม่มีผลนะ เท่ากับเป็นคนอกตัญญูแล้ว มาฟังท่านมาอยู่กับท่าน แล้วก็มาใส่ร้ายท่าน แค่นี้มันก็เป็นกรรมแล้วนะ เพราะนั้นเราต้องพิจารณา เหตุผลมันอยู่ตรงไหน ฟังอะไรให้ฟังเอาเหตุเอาผล ฟังแล้วก็ต้องจ่อลงไปด้วยว่า สิ่งที่ท่านพูดอะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นเหตุ เจตนาที่ท่านพูดมันคืออะไร ถ้าเราฟังอย่างนี้มันไม่สนใจเรื่องราวทั่วทั้งที่ท่านองการพูดจาแล้ว มันมุ่งต่อเหตุต่อผล คนนั้นเท่ากับฝึกหัดใช้สติปัญญาตลอด แล้วคนนั้นจะอ่านเหตุผลในตนเองออก

แล้วจะอ่านออกด้วยไอ้ที่มันคิดนึกปรุงแต่งขึ้นมามันคิดเพื่ออะไร อะไรเป็นเหตุ วิชา หรืออวิชาเป็นเหตุ มันจะรู้ทันที เมื่อรู้แล้วมันจะเดินทางไหน มันจะตามอวิชาหรือ มันจะตามวิชา มันจะตัดสินใจตนเองได้ แค่นี้มันก็เป็นมรรคแล้ว เป็นสัมมาทิฐิเห็น ยัง ท่านจึงกล่าวไว้ “สัมมาทิฐิเป็นเบื้องต้นของกุศลธรรมทั้งหมด” สัมมาทิฐิเป็น เบื้องต้นของพรหมจรรย์นั่นเอง ถ้าพูดอีกนัยหนึ่ง เพราะมรรคองค์ ๘ ขึ้นต้นด้วย สัมมาทิฐิ นี้ถ้าเห็นถูกต้องนี้ เท่ากับเดินมรรคองค์ ๘ ก็คือเดินพรหมจรรย์นั่นเอง ให้ พิจารณา หัดพิจารณาใช้เหตุใช้ผล ที่นี้มันเร็วนิสัยมันเร็ว ความเห็นผิดมันเร็ว มันเคย เห็นเคยสมมติ ลักษณะอย่างนี้สมมติว่าอย่างนั้น ลักษณะอย่างนั้นสมมติว่าอย่างนี้ ไอ้ สมมติตรงต่อเหตุผลใหม่ ตรงต่ออรรถธรรมตรงนั้นใหม่ ไม่ได้พิจารณา นี่มันจึงเร็ว หลงไปตามความเร็วของสมมติ ความเป็นตัวตนมันจึงแอบแฝงออกมาได้ตลอด ถ้าเรา เข้าใจตรงนี้ หัดฟังด้วยสติฟังด้วยปัญญา เอาเหตุเอาผล หัดพิจารณา เจตนาท่านพูด ตรงไหน ใครพูดอะไรแต่ละอย่างเจตนาเขาอยู่ตรงไหน เขาพูดเพื่ออะไร หัดอ่านก็ เท่ากับหัดสติปัญญา แล้วก็หัดการละของกฏตัวกูโดยในตัวของมันนั่นเอง หัดละความ หลง จะไม่ติดลักษณะใดของท่วงทำนองคำพูด ไม่ติดลักษณะใดของรูป ไม่ติดลักษณะ ใดของเสียง ไม่ติดลักษณะใดของกลิ่น ไม่ติดลักษณะใดของรส ไม่ติดลักษณะใดของ เย็นร้อนอ่อนแข็งที่มาสัมผัส ไม่ติดลักษณะใดของสัญญาสังขารที่มันปรุงเป็นสมมติ ขึ้นมา นั่นละจึงไม่หลงสมมติไม่หลงโลกนั่นเอง นั่นละคือที่สุดแห่งความไม่หลง นั่นเอง ยังติดอยู่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งก็ยังไม่หลงนั่นเอง คำว่าติดยึดพูดโดยสมมติ ถ้าพูดให้ตรงก็คือยังหลงข้องอยู่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง นั่นคือหลงสมมติหลงโลก นั่นเอง เหตุนั้นนะให้พิจารณาให้มาก หัดใช้สติให้มาก คำว่าใช้สติใช้ปัญญาให้ มาก ต้องรู้ตัวรู้เหตุรู้ผลนั่นเอง รู้ถึงเจตนาผู้พูดเป็นอย่างไร ใครมาพูดใครมาอะไรเรา ต้องรู้เหตุรู้ผล เมื่อรู้แล้วก็ทำไปตามเหตุแห่งความเจริญ ทำไปเพื่อประโยชน์ นี่จึงตรง กับว่า พุทธพจน์ปัจฉิมโอวาทที่พระพุทธเจ้าตรัส “สังขารมีความเสื่อมสิ้นไปเป็น ธรรมดา จงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อม” นั่นคือประโยชน์ตนประโยชน์ท่าน นั่นเองให้ถึงพร้อม มีแต่ทำแต่ประโยชน์นั่นเอง ประโยชน์ก็มี ๓ ประโยชน์ในปัจจุบัน ที่เราทำอยู่นี้ประโยชน์ปัจจุบันได้อาศัย ประโยชน์เบื้องหน้าคือสัมปรายภพ คือบุญกุศล ที่ไปรอข้างบนนั่นเอง ประโยชน์อย่างยิ่งคือพระนิพพาน เมื่อเราไม่คิดไม่ข้องในสมมติ ในโลก นั่นคือประโยชน์อย่างยิ่งนั่นเอง เหตุนี้การทำให้เพื่อขัดเกลาจิตใจตนเอง มัน

มีอะไรขึ้นมา สติปัญญาเรายังด้อยอยู่ เราก็ต้องรู้ว่าเราด้อย เราก็ต้องศึกษาต้องพัฒนา นั่นล่ะคือการรู้สึกตัว รู้สึกตัวทั่วพร้อมนั่นเอง นี่ไม่สงวนตัว มุ่งไปสู่การละความหลง เป็นตัวตน นี่แค่หนึ่ง ยังคิดในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ก็ยังหลงสมมติหลงโลกนั่นเอง นี่หัดพิจารณาสิๆ นี่ระลึกอยู่ มันอยู่ในกายใจเรา เหตุุนั้นเหมือนวิดีโอบ้านตาต ท่านบอก เขาพยายามเจริญสติในการทำงานในการภาวนาในทุกอิริยาบถ ไม่ให้สตินั้นออกนอกร่าง ให้อยู่ในกาย เวลาแขกไปใครมาเขาให้มารับที่ศาลามีพระไปตาม ของเราไม่ใช่ นะ โทศัพทนี่พระชินันไม่ได้ห้ามเพราะอะไร เอาไว้ใช้ประโยชน์ แต่ใช้ไม่เป็นก็เป็นเหตุหัด กลางค้ำกลางคิ่นโทศยุ นิสัยยุไป อยากร่างนั้นอยากร่างนี้ยุไป แล้วก็บอกว่าจะได้ไปบอกบุญเขา นั่นตัวตมทานั่นเอง กลางค้ำกลางคิ่นนี้เขาเดินจงกรมนั่งสมาธิ วิจัยกายใจ วิจัยตัวคิดนึกที่มันคิดไปเรื่องคนนั้นคิดไปเรื่องคนนี่ นั่นล่ะตัวหลอกมันเอาสมมติภายนอกนี้มาปกปิดเจ้าของยังไม่เห็นนะ แล้วก็อยากได้ธรรมะ มันออกนอกร่างตลอดแล้วเห็นยัง แล้วมันจะไปได้อย่างไร มันมีตัวหลง ความเพียรด้อย ความไปสู่โลกโกรธหลงมาก ความเพียรเพื่อละโลกโกรธหลงน้อยด้อย ความมุ่งไปสู่โลกโกรธหลงมาก สองสภาวะมันพันกันแล้ว บวกลบใครชนะ หือ บวกลบใครชนะ ชีสุ่ยแล้วไม่ต้องมาพูดถึงหรืออยากได้โสดาฯ โสเดานี้มันได้อยู่ โสอยากมันได้อยู่แล้ว แต่โสดาฯไม่มีทางได้ เพราะไม่มีความเพียรเพื่อธรรมตรงนั้น นี่พูดให้ฟังนะ เหตุุนั้นการฉันทอาหารการอะไรเขาจึงฉันทของรวมเพราะอะไร เขาฉันทรวมหมดเพื่ออะไร เพื่อไม่ให้ยินดียินดีร้ายในรูปนั้นๆ ถ้าไม่มียินดียินดีร้ายในรูปปรสกลิ่นเสียงสัมผัสนั่นล่ะคือตัวรูปนามคือตัวนามนั่นล่ะตัวเอารูปนามเป็นอารมณ์ ยังยินดียินดีร้ายในรูปปรสกลิ่นเสียงสัมผัส ก็ยินดีอยู่ในรูป นั่นคือไม่เห็นรูปนามเป็นอารมณ์มันหลงสมมติแล้ว หลงสมมติก็ไม่เห็นนาม ก็ไม่ได้เอารูปนามเป็นอารมณ์นั่นเอง ถ้ายินดียินดีร้ายเมื่อไหร่มันก็ไม่ใช้รูปนามเป็นอารมณ์ มันมีสมมติเราเขาอยู่ในนั้น มันมีสมมติเราเขามันมีสมมติข้างนอกที่หลงอยู่นั้นเห็นไหม จึงไม่ได้เอารูปนามเป็นอารมณ์นั่นเอง แค่นี้ละ เอ้า มา.